

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Antoni Rubí Puig
antoni.rubi-puig@upf.edu

Responsabilitat civil per difamacions a internet

Cicle de conferències. *El dret català tres-cents anys després de
la Guerra de Successió*

14 de maig de 2014

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

II·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

Continguts

- ▶ Punt de partida

- ▶ Règim general de responsabilitat civil per intromissions en el dret a l'honor:
  - ➔ Trasllet del règim a les intromissions *online*.
  - ➔ Insuficiències del règim general.

- ▶ Règim de responsabilitat civil dels prestadors de serveis de la societat de la informació

Punt de partida

Descripció dels supòsits de fet

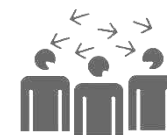
Escrits

Xarxes socials

Fòrums

Punt de partida

- ▶ **Barreres d'entrada mínimes:**
  - ➔ Costos de producció i difusió baixos
  - ➔ Ubiquïtat d'accés: tecnologies de participació
  - ➔ Costos baixos d'emmagatzematge (web 2.0, *Cloud computing*)
- ▶ **Replicació barata. Efectes de xarxa**
- ▶ **Anonimat**
- ▶ **Globalització de la tecnologia**
- ▶ **Eines de cerca: impossibilitat de l'oblit**

Punt de partida

- ▶ Dret a l'honor

- ▶ Exclusió d'altres continguts il·lícits i en particular:
  - ➔ Dret a la pròpia imatge
  - ➔ Dret a la intimitat

Règim general de RC

Règim general de RC

Article 18.1 de la Constitució (CE):

“Se garantiza el derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen”.

Conseqüències del reconeixement constitucional

- ▶ Desenvolupament per llei orgànica (art. 81 CE): *Ley Orgánica 1/1982, de 5 de mayo, de protección civil de los derechos al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen* (LO 1/1982).
- ▶ Mecanismes extraordinaris de protecció.
- ▶ Interpretació conforme a la Declaració Universal de Drets Humans i, en especial, del Conveni Europeu de Drets Humans (art. 10 CE).

Règim general de RC

Article 7 LO 1/1982. Un catàleg obert d'intromissions:

“Tendrán la consideración de intromisiones ilegítimas en el ámbito de protección delimitado por el artículo segundo de esta Ley:

[...] 7. La imputación de hechos o la manifestación de juicios de valor a través de acciones o expresiones que de cualquier modo lesionen la dignidad de otra persona, menoscabando su fama o atentando contra su propia estimación”.

Arts. 20.1 a) i d) de la CE:

“ Se reconocen y protegen los derechos:

a) A expresar y difundir libremente los pensamientos, ideas y opiniones mediante la palabra, el escrito o cualquier otro medio de reproducción.

[...]

d) A comunicar o recibir libremente información veraz por cualquier medio de difusión. [...]

Règim general de RC

Llibertat d'informació i d'expressió com a límit

- ▶ **Valoració en abstracte:** prevalença de la llibertat d'informació en una societat democràtica i plural.
- ▶ **Valoració en concret:**
  - ➔ Rellevància o interès públic de la notícia
  - ➔ Càrrec públic, notorietat o projecció pública del personatge (activitat professional, política, successos importants...).
  - ➔ Deure de veracitat (distinció llibertat d'informació/expressió).
    - ➔ Veracitat no significa "rigurosa y total exactitud del contenido de la información".
    - ➔ "Resultado de una razonable diligencia por parte del informador para contrastar la noticia de acuerdo con pautas profesionales ajustándose a las circunstancias del caso" (STC 139/2007).
    - ➔ Circumstàncies: descrèdit per se, presumpció d'innocència, transcendència de la notícia, caràcter públic/polític de la notícia, elaboració/transmissió neutra...
    - ➔ No empara la difusió de rumors, insinuacions...
    - ➔ La transmissió de la notícia no pot sobrepassar el fi informatiu i posseir un matis injuriós, denigrant o desproporcionat. No existeix un dret a l'insult (STC 112/2000).

Règim general de RC

Art. 9.2 LO 1/1982:

La tutela judicial comprèn l'adopció de **totes** les mesures necessàries per a posar fi a la intromissió il·legítima. En particular:

- ▶ Restabliment del perjudicat en el ple gaudi dels seus drets
- ▶ Declaració de la intromissió patida
- ▶ Cessament immediat de la intromissió
- ▶ Prevenició d'intromissions imminents o ulteriors
- ▶ Apropiació pel perjudicat del lucre obtingut per l'infractor
- ▶ Indemnització dels danys i perjudicis causats
- ▶ Possible publicació de la sentència, a costa del demandat.
- ▶ Mesures cautelars

Règim general de RC

Article 9.3 LO 1/1982:

“La existencia de perjuicio **se presumirá siempre** que se acredite la intromisión ilegítima. La indemnización se extenderá al **daño moral**, que se valorará atendiendo a las circunstancias del caso y a la gravedad de la lesión efectivamente producida, para lo que se tendrá en cuenta, en su caso, la difusión o audiencia del medio a través del que se haya producido”.

Termini de caducitat: 4 anys

“Las acciones de protección frente a las intromisiones ilegítimas caducarán transcurridos cuatro años desde que el legitimado pudo ejercitarlas”.

Règim general de RC

Característiques de la indemnització

- (a) **Presumpció *iuris et de iure*:** hom exclou pretensions sense contingut econòmic o merament simbòlic o testimonial.
- (b) **Necessitat de quantificació dels danys a l'escrit de demanda:** Article 219 LEC: inclusió de la quantitat sol·licitada o almenys de les bases per a la seva quantificació.
- (c) **Necessitat d'argumentació o justificació en paràmetres objectius:** beneficis obtinguts amb la intromissió; llicència hipotètica; criteris de mercat. Cfr.: dificultat valoració del dany moral (fama de la persona, àmbit geogràfic, durada, mitjans utilitzats).
- (d) **Indemnitzacions relativament baixes:** 15.000-18.0000 euros.
- (e) **Freqüència d'estimacions parcials:** falta de criteris sobre la condemna en costes.
- (f) **Interessos:** falta de criteris clars: a) des de la data d'emplaçament al demandat; b) des de la data que es liquida la indemnització.
- (g) **No execució provisional:** Article 525.3 LEC: *"No procederá la ejecución provisional de los pronunciamientos de carácter indemnizatorio de las sentencias que declaren la vulneración de los derechos al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen"*.

Règim general de RC

Contra qui?

Autors dels continguts (*content-providers*).

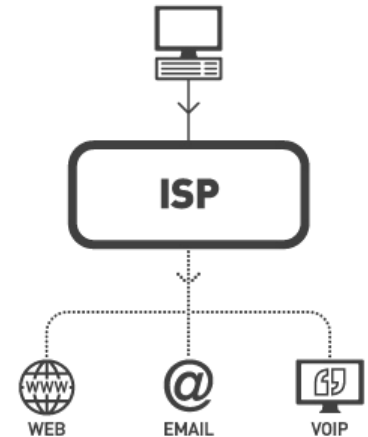
Responsabilitat per fet aliè (article 1903 Codi Civil i article 65.2 de la Llei 14/1966, de Premsa i Impremta)

Els prestadors de la societat de la informació (ISPs) com un actor més

Serveis d'intermediació:

- ▶ Transmissió de dades (*mere conduit*)
- ▶ Memòria caché (*caching*)
- ▶ Emmagatzematge (*hosting*)
- ▶ Búsqueda i enllaços (*searching and linking*)

Serveis mixtos: intermediació + continguts

Responsabilitat de ISPs

Responsabilitat per fet aliè *ex article 1903 CC*

- ▶ Relació de dependència organitzativa o familiar entre ISP i autor del contingut difamatori

Responsabilitat per fet propi:

- ▶ Responsabilitat directa com autor/editor
- ▶ Responsabilitat directa per negligència *ex article 1902 CC*.
- ▶ Responsabilitat contributiva (*contributory liability*)
  - ➔ Responsabilitat per induir amb coneixement la conducta infractora
  - ➔ Responsabilitat per cooperació amb la conducta infractora, amb coneixement o indicis raonables de coneixement.
  - ➔ Responsabilitat per interès econòmic directe dels resultats de la infracció amb capacitat de controlar la conducta infractora.
- ▶ Responsabilitat directa per llei especial (Llei 34/2002, de 11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de correu electrònic).

Responsabilitat de ISPs

Llei 34/2002 , de 11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic

► **Article 16.1. Responsabilitat dels prestadors de serveis d'allotjament o emmagatzemament de dades.**

1. Els prestadors d'un servei d'intermediació consistent a allotjar dades proporcionades pel destinatari d'aquest servei **no són responsables** per la informació emmagatzemada a petició del destinatari, **sempre que:**

- a) **No tinguin coneixement efectiu** que l'activitat o la informació emmagatzemada és il·lícita o que lesiona béns o drets d'un tercer susceptibles d'indemnització, o
- b) **Si en tenen, actuïn amb diligència** per retirar les dades o fer impossible accedir-hi.

► **Article 17.1. Responsabilitat dels prestadors de serveis que facilitin enllaços a continguts o instruments de recerca.**

1. Els prestadors de serveis de la societat de la informació que facilitin enllaços a altres continguts o incloguin en els seus continguts directoris o instruments de recerca de continguts **no són responsables** per la informació a què adrecin als destinataris dels seus serveis, **sempre que:**

- a) **No tinguin coneixement efectiu** que l'activitat o la informació a què remeten o que recomanen és il·lícita o que lesiona béns o drets d'un tercer susceptibles d'indemnització, o
- b) **Si en tenen, actuïn amb diligència** per suprimir o inutilitzar l'enllaç corresponent.

Concepte de “coneixement efectiu” (articles 16.1 i 17.1 LSSI).

“Se entenderá que el prestador de servicios tiene el conocimiento efectivo a que se refiere el párrafo a cuando un órgano competente haya declarado la ilicitud de los datos, ordenado su retirada o que se imposibilite el acceso a los mismos, o se hubiera declarado la existencia de la lesión, y el prestador conociera la correspondiente resolución, sin perjuicio de los procedimientos de detección y retirada de contenidos que los prestadores apliquen en virtud de acuerdos voluntarios y de otros medios de conocimiento efectivo que pudieran establecerse”.

Formes de coneixement efectiu

- ▶ Coneixement per l'ISP de la resolució d'un òrgan competent que:
  - ➔ declara la il·licitud de les dades.
  - ➔ ordena la retirada de dades.
  - ➔ impossibilita l'accés a dades.
- ▶ Coneixement per mitjà de procediments de detecció i retirada de continguts adoptats voluntàriament per l'ISP.
- ▶ Altres mitjans de coneixement efectiu que puguin establir-se.

Responsabilitat de ISPs

Jurisprudència de la Sala Primera del Tribunal Suprem:

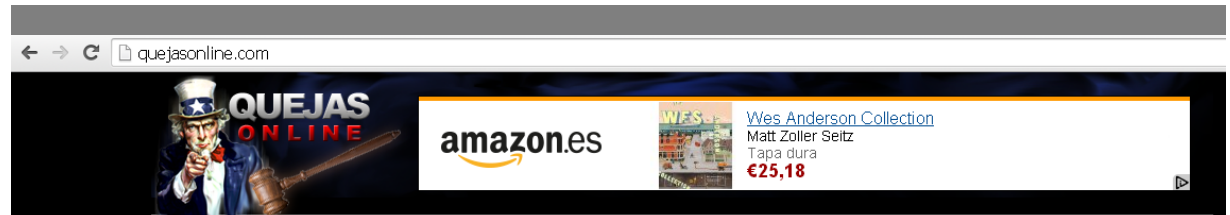
- ▶ Assumpte "*putasgae*" (STS, 1a, 9.12.2009)
- ▶ Assumpte "*quejasonline*" (STS, 1a, 18.5.2010)
- ▶ Assumpte "*alabarricadas*" (STS, 1a, 10.2.2011)
- ▶ Assumpte "*Merodeando. SGAE=ladrones*" (STS, 1a, 4.12.2012)
- ▶ Assumpte "*El Economista*" (STS, 1a, 26.2.2013)
- ▶ Assumpte "*MeriStation*" (STS, 1a, 7.1.2014)

Responsabilitat de ISPs

Coneixement efectiu *in re ipsa*
Assumpte "*putasgae*" (STS, 1a, 9.12.2009)

Coneixement efectiu per mitjà de la comunicació de l'afectat
Assumpte "quejasonline" (STS, 1a, 18.5.2010): Retirada voluntària per un ISP
després d'haver estat advertit

- Categorías**
- ▶ **Compra / Venta**
    - [Comercio Electrónico \(264\)](#)
    - [Concesionarios \(461\)](#)
    - [Grandes Superficies \(829\)](#)
    - [Otros \(462\)](#)
    - [Segunda Mano \(31\)](#)
    - [Subastas \(70\)](#)
    - [Tiendas \(239\)](#)
  - ▶ **Comunicación**
    - [Otros \(283\)](#)
    - [Periódicos \(68\)](#)
    - [Radio \(21\)](#)
    - [Revistas \(15\)](#)
    - [Telefonía \(1711\)](#)
    - [Televisión \(387\)](#)
  - ▶ **Hostelería**
    - [Agencias de Viajes \(303\)](#)
    - [Bar / Pub / Disco \(21\)](#)
    - [Comida Rápida \(41\)](#)
    - [Hoteles \(151\)](#)
    - [Otros \(54\)](#)
    - [Restaurantes \(97\)](#)
  - ▶ **Informática**
    - [Hardware \(419\)](#)
    - [Otros \(433\)](#)
    - [Programación \(13\)](#)
    - [Software \(28\)](#)
    - [Tiendas \(138\)](#)

Intolerable violación de la in..

Hola, acabo de regresar de pasar una semana de vacaciones con mi familia en su maravillosa isla de Mallorca y todavía no nos hemos recuperado de la indignación y la perplejidad. Nos hospedábamos en el Hotel rural Sa Galera en Cas Concos. La penúltima noch.....

Puntuación : ★★★★★
▶ [Ampliar queja ...](#)

NO ENVIAN LOS BILLETES EN FECH..

con fecha 7/5/13 compre 2 billetes ida en AVE Barcelona Madrid para el día 18/5/13 y 3 billetes de vuelta Madrid-Barcelona para el día 19/3/13. El compromiso de la empresa Voyages-SNCF.com era entregarlos en 6 días laborables en mi domicilio. No los he re.....

Puntuación : ★★★★★
▶ [Ampliar queja ...](#)

DAÑOS - EUROPCAR

Alquilamos un coche con recogida y entrega en el aeropuerto de Santiago y para recogerlo no había nadie, tuvimos que buscarlo en el aparcamiento y el coche no estaba en buenas condiciones, tenía muchos arañazos y al empezar a circular con él nos dimos cu.....

Puntuación : ★★★★★
▶ [Ampliar queja ...](#)

CLICK AQUI PARA...
PUBLICAR QUEJA

Buscador de Quejas

Siguenos

Recomendamos

AdChoices

American Airlines

AMÉRICA

desde **458€**

RESERVE AHORA

Top quejas

SANTALUCIA SEGUROS DE DEC..
significado de la palabra

Responsabilitat de ISPs

Característiques de l'advertiment fet per al particular

- ▶ La idea del *least cost avoider*
- ▶ *Red flag*
- ▶ Esfera de responsabilitat individual
- ▶ Incentius dels ISPs:
  - ➔ Protecció d'interessos públics
  - ➔ Vinculació contractual amb clients
- ▶ Negligència comparativa. Concurrencia de culpes

Negligència contributiva

Responsabilitat de ISPs

Característiques de la notificació El model del § 512(c) de la *Digital Millennium Copyright Act* (DMCA)

- (a) Comunicació destinada a l'agent designat per l'ISP.
- (b) Inclusió d'una signatura física o electrònica d'una persona autoritzada per actuar en nom del titular del dret pretesament infringit.
- (c) Identificació dels drets infringits.
- (d) Identificació del contingut infractor i informació raonablement suficient per a permetre a l'ISP localitzar el contingut (enllaç profund, deep link).
- (e) Informació raonablement suficient per a permetre el ISP contactar amb el reclamant (adreça física, número de telèfon i una adreça de correu electrònic).
- (f) Declaració per part del reclamant sobre la creença de bona fe de què el contingut descrit en la reclamació és il·lícit i no està emparat per cap excepció o limitació legal.

Procediments de detecció i retirada de continguts: delimitació de la imputació subjectiva. Estàndard de negligència

- Voluntarietat
- Costum

Mecanismes *ex ante*: Considerand 48 de la Directiva 2000/31/CE:

“La presente Directiva no afecta a la posibilidad de que los Estados miembros exijan a los prestadores de servicios, que proporcionan alojamiento de datos suministrados por destinatarios de su servicio, que apliquen un deber de diligencia, que cabe esperar razonablemente de ellos y que esté especificado en el Derecho nacional, a fin de detectar y prevenir determinados tipos de actividades ilegales”.

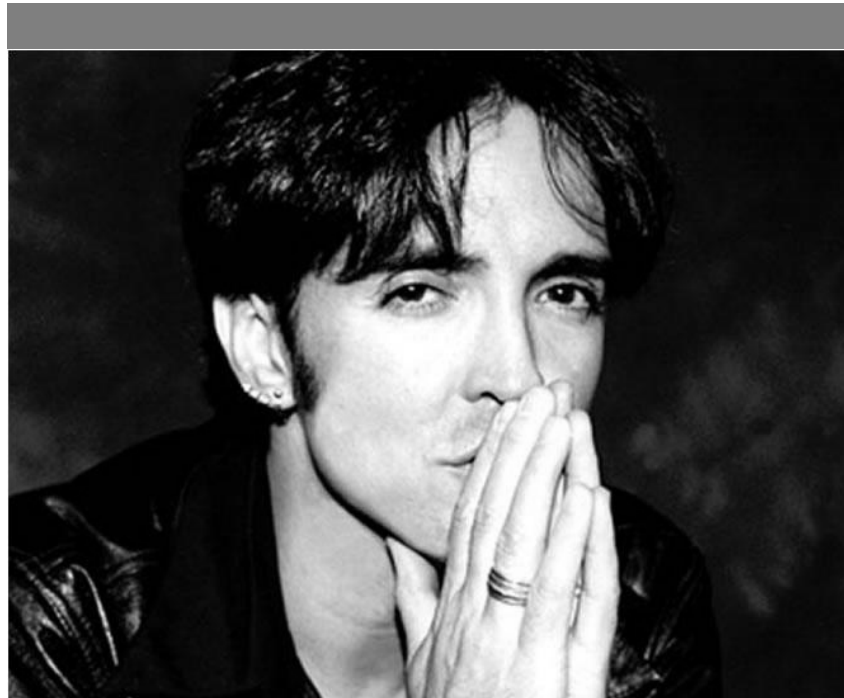
Mecanismes *ex post*: remissió a la delimitació d'estandars de diligència.

Responsabilitat de ISPs

Procediments de detecció i retirada de continguts: delimitació de la imputació subjectiva. Estàndard de negligència

Cap a l'establiment de posicions addicionals de garantia?
Assumpte "*El Economista*" (STS, 1a, 26.2.2013)

Es produeix un increment irraonable de riscos amb el tractament de determinats continguts?

Responsabilitat de ISPs

Cap a l'establiment de posicions addicionals de garantia? Assumpte "MeriStation" (STS, 1a, 7.1.2014)

20 de Marzo de 2009 Meristation | Zonaforo | Mercadillo | Blogs

MeriStation
de videoadictos para videoadictos

Usuario
.....
ENTRAR > ALTA >

PC PS3 360 Wii NDS PSP PS2 NGE Hard

n-GAGE
by Nokia Descárgatelo aquí ▶

menú

- Portada
- Lo + Nuevo
- secciones
- Noticias
- Avances
- Análisis
- Artículos
- Guías
- Trucos
- Imágenes
- Videos
- Podcasts
- Demos
- Parches

EN PORTADA

grand theft auto CHINATOWN WARS

ÚLTIMAS NOTICIAS

El E3 2009 se presenta espectacular
Los organizadores esperan 40.000 asistentes y ya han vendido el 90% del espacio.

Aaron Greenberg de Microsoft cree que PS3 sufre una "hemorragia"
El ejecutivo resalta también la caída en las ventas de Playstation 2 en EE UU.

Noticias al minuto

- 13:00 - Ya en tu tienda GTA Chinatown Wars, Mad World...
- 12:15 - Square Enix apuesta por juegos multiplataforma con su estudio en Los Angeles
- 12:01 - Capcom no descarta lanzar Lost Planet 2 en más plataformas
- 11:39 - Molyneux cree que los juegos se parecerán más a las películas en 2016

Todas las noticias...

LO MÁS NUEVO

Responsabilitat de ISPs

Directiva 2000/31/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 8 de junio de 2000, relativa a determinados aspectos jurídicos de los servicios de la sociedad de la información, en particular el comercio electrónico en el mercado interior

Article 15. Inexistencia de obligación general de supervisión:

*“1. Los Estados miembros **no impondrán** a los prestadores de servicios **una obligación general de supervisar** los datos que transmitan o almacenen, ni una obligación general de **realizar búsquedas activas** de hechos o circunstancias que indiquen actividades ilícitas [...]*

2. Los Estados miembros podrán establecer obligaciones tendentes a que los prestadores de servicios de la sociedad de la información comuniquen con prontitud a las autoridades públicas competentes los presuntos datos ilícitos o las actividades ilícitas llevadas a cabo por destinatarios de su servicio o la obligación de comunicar a las autoridades competentes, a solicitud de éstas, información que les permita identificar a los destinatarios de su servicio con los que hayan celebrado acuerdos de almacenamiento.”

Responsabilitat de ISPs

Cap a l'establiment de posicions addicionals de garantia?
Assumpte *Delfi AS c. Estonia* (STEDH 10.10.2013)

Ära jää unistama!
Teenustasuvabad lennupiletid kõikidesse sihtkohtadesse.

ESTONIAN AIR

DELFI Ilm | Valuuta | Horoskoop | TV-kava
Ilm Eestis: Tallinn 9°C
Rahva hääl

Reklaam | Kontakt | Avaleheks | Saada vihje | mDELFI | Delfi ID

Internet | Firmad | Delfi | Telefonid | Kaart | Kuulutused | VEEBIKATALOOG

aurinko Maroko Dubai Tenerife kuni -200 €/i

aurinko.ee info@aurinko.ee 666 7630

E-poed • Vaata.ee • E-post • Kaart • Digiraamat • Töö • Raha • Müü • Kataloog • Vimka • Mängud • Filmid • Mis toimub • Kasulik • Date P, 13. okt **SISUKAART**

Delfi Delfi 2 ▼ Rus Ilm Eesti Elu **UUS** Ärileht Sport Publik Forte Naistekas Rahva hääl Noorte hääl EPL Ekspress Maaleht Reisijuht TV Pilt Täheke

Kõik uudised Eesti Arvamus Maailm Krimi Valimised 2013 Delfi graafikud Uut Delfis Teemalehed Suures pildis Arhiiv

Loe, kust saada palgatööst loobumiseks stardiraha (18)

Piraaditõrjefirma juht India sündmuste järel: turvalaevade

Hullud Päevad 9.-13.10.
Iga näev uued tooted ja brändid!

Responsabilitat de ISPs

Necessitat de la il·licitud del contingut emmagatzemat Assumpte "Merodeando. SGAE=ladrones" (STS, 1a, 4.12.2012)

[« Google se esconde](#)

[¡Ya tengo Gmail! »](#)

»

SGAE = ladrones

Viernes, 23 de abril de 2004 a las 00:26

Es alucinante lo de la SGAE. Lobo Gruñón explica muy bien en [¿Por qué cobra la SGAE?](#) cómo cobran por una cantidad increíble de conceptos. También Escolar le ha dedicado recientemente su atención en [La tarta del CD](#), desglosando el destino final del precio de un CD.

Acaba de lanzarse un [Google Bombing contra la SGAE](#). Se trata de establecer un enlace a la página de la SGAE con el título "ladrones". Todavía no aparece la página de SGAE en las primeras páginas de la [búsqueda en Google](#), pero todo llegará.

Actualización 27/04: ya está la SGAE como primer resultado en la [búsqueda ladrones en Google](#). Cuatro días ha tardado el google bombing en tener efecto.

 Compártelo

[Enviar por email](#) | [Comentarios](#) | [Trackback](#)

Sección: [Evolución Digital](#)

Responsabilitat de ISPs

Responsabilitat com a autor/editor de continguts

Confecció automàtica de continguts

- ▶ **Snippets de Google** (SAP Barcelona, de 29 de gener de 2013)
- ▶ **Google Autocomplete** (casos a França i a Itàlia)
- ▶ **Casos en matèria de drets d'autor:** assumpte *Telecinco c. Youtube*.
  - ➔ Sentència del Jutjat del Mercantil núm. 7 de Madrid, de 20 de setembre de 2009.
  - ➔ Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid, Secc. 28a, núm. 11/2014, de 14 de gener de 2014
- ▶ **Google Images.** Assumpte Els Alfacs (Sentència del JPI núm. 1 d'Amposta de 23.2.2013).

Moltes gràcies